

Dnro 9939/93/2022

10.1.2022

Perustuslakivaliokunta

HE 243/2022 vp / Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 29 §:n ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Tietosuojavaltuutetun lausunto

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 29 §:n ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 22 §:n muuttamisesta.

Kiitän mahdollisuudesta lausua asiassa.

Kokonaisuutena ehdotettu sääntely vakavia tietoturvaloukkauksia selvittävien viranomaisten välisen yhteistyön selkiyttämiseksi on tärkeä ja kannatettava. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää kuitenkin huomiota viranomaisyhteistyön lomassa väistämättä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn ja rekisteröityjen oikeuksien ja vapauksien näkökulmasta tärkeisiin seikkoihin, joita tulisi avata esityksessä syvällisemmin.

Virka-apusääntelyyn esitetyt muutokset

Ehdotetussa sähköisen viestinnän palvelulain 309 § säädetään Puolustusvoimien, poliisin ja suojelupoliisin Liikenne- ja viestintävirastolle antamasta virka-apusta Kyberturvakeskukselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetaan myös oikeutta päättää itse antamastaan virka-apusta liikenne- ja viestintäministeriön sijaan.

Tietosuojavaltuutetulla ei ole lausuttavaa ehdotuksen virka-apua koskevasta säännöksestä.

Välitystietojen, viestien ja muiden tietojen luovutukset tietoturvaloukkaustapauksien yhteydessä

Ehdotuksen uudessa sähköisen viestinnän palvelulain 319 a §:ssä täsmennetään Liikenne- ja viestintäviraston, poliisin, suojelupoliisin ja Puolustusvoimien oikeutta salassapitosäännösten ja muiden luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä luovuttaa toisilleen sellaisia merkittävää tietoturva-loukkausta tai sen vakavaa uhkaa koskevia välitystietoja, tietoja viesteistä tai muista tiedoista, jotka ovat välttämättömiä pykälässä määritellyllä tavalla yhteiskunnan toiminnan kannalta elintärkeisiin toimintoihin tai niihin liittyviin tietoa-aineistoihin kohdistuvan merkittävän tietoturvaloukkauksen tai sen vakavan uhkan selvittämiseksi, ennalta ehkäisemiseksi tai vaikutusten poistamiseksi.

Koska luovutettava tieto määrittyy sen suhteesta tietoturvaloukkaukseen, sen sisältö käsittää laajasti ennalta tarkemmin määrittelemättömiä tietoja kuten henkilötietoja, myös erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia. Henkilötietojen osalta kyse olisi niiden käsittelyn alkuperäisen tarkoituksen vastaisesta jatkokäsittelystä. Ehdotuksessa käytettäisiin yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan ja 23 artiklan mukaista kansallista liikkumavaraa tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaisen käyttötarkoitussidonnaisuuden rajoittamiseen jatkokäsittelyn mahdollistamiseksi.

Kuten ehdotuksessakin todetaan, tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 50 kohdassa todetaan että vaikka henkilötietojen käsittely perustuisi jäsenvaltion lainsäädäntöön, joka muodostaa demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättömän ja oikeasuhtaisen toimenpiteen, jolla pyritään turvaamaan erityisesti yleiseen julkiseen etuun liittyviä tärkeitä tavoitteita, olisi kuitenkin varmistettava erityisesti, että rekisteröidyille ilmoitetaan näistä muista tarkoituksista ja hänen oikeuksistaan, kuten oikeudesta vastustaa henkilötietojen käsittelyä.

Nyt ehdotettujen luovutussäännösten voidaan katsoa rajoittavan rekisteröidyn tiedollisten oikeuksien toteutumista, sikäli kun rekisteröity ei voi olla tietoinen hänen henkilötietojensa edelleen luovutuksesta ja niiden alkuperäiseen käyttötarkoitukseen nähden poikkeavasta jatkokäsittelystä. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että rekisteröityjen oikeuksien toteutumista, tai niiden rajoittamista, tulisi avata esityksessä nyt esitettyä tarkemmin.

Alkukesän luonnokseen nähden nyt lausuttavana olevassa esityksessä on lavennettu 319 §:n 2 momentin 2 kohdan Liikenne- ja viestintäviraston oikeutetun tietojen luovutuksen kohteita kattamaan myös Euroopan unionin tai Pohjois-Atlantin liiton toimijat, joiden tehtävänä on ennalta ehkäistä tai selvittää viestintäverkkoihin ja -palveluihin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia, aiemmin määriteltyjen muussa valtiossa toimivien viranomaisten tai muiden vastaavien tahojen lisäksi.

Tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota siihen, että henkilötietojen siirto Euroopan talousalueen ulkopuolelle ns. kolmansiin maihin on tietosuoja-asetuksen 5 luvun sekä lain henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (1054/2018) 7 luvun mukaisesti lähtökohtaisesti kielletty ilman säännöksissä määriteltyä riittävän kohdemaan tietosuojan tason takaavia mekanismeja. Vaikka että 319 §:n 2 mom 2 kohdan luovutussäännös muiden maiden viranomaisille löytyy olennaisilta osin jo nykyisestä 319 §:stä, tietosuojavaltuutettu muistuttaa että se periytyy sähköisen viestinnän tietosuojalain (125/2009) 34 a §:stä, ajalta ennen nykyistä tietosuojasääntelyä, jolloin sen esitettiin (HE 48/2008) koskevan Viestintäviraston CERT-FI ryhmää vastaavia vastaanottajia, eikä sitä ole suoraan johdettavissa sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivistä (2002/58/EY).

Tietosuojavaltuutettu

IT-erityisasiantuntija
